

Reconstructie van de Cornelis Drebbel-expositie in Alkmaar op 12 september 1998

Organisatie: het Tweede Drebbel Genootschap (www.drebbel.net)

Locatie: Voormalige Synagoge (www.alkmaarsesynagoge.nl/Geschiedenis.html) Hofstraat 15, Alkmaar.
Aan het pand is een bord bevestigd met de vermelding dat Drebbel hier gewoond heeft.

Het bijbehorende boekje vindt u [hier](#).

Foto's

Het Duikboot Experiment

De heer K. Bakker
West Fries Museum
Achterom 2
1621 KV Hoorn

Bergen, 27 Augustus 1998

Geachte heer Bakker,

Betreft: Dr. Naber's duikboot.

Op Zaterdag 12 september houden wij in Alkmaar, tijdens Open Monumentendag, een een-daagse expositie over Cornelis Drebbel.

Ook wordt dan ruimschoots aandacht gegeven aan Dr. Naber uit Hoorn, een enthousiast Drebboloog, oprichter van het Drebbel Genootschap. Dr. Naber heeft Drebbels duikboot-experiment gereconstrueerd in de haven van Hoorn en het model, waarmee hij werkte, blijkt in het bezit van uw Museum te zijn.

Wij verzoeken u om het apparaat een dag te mogen lenen voor onze expositie.

Indien u akkoord gaat, dan nemen wij eventuele verzekeringskosten voor onze rekening. Wij zullen dan het apparaat graag op Vrijdag 11 September ophalen en op Zondag 13 September retourneren. (Het lijkt me, van de foto's te zien, dat het apparaat in een forse station-car past.)

Willem Burgert (tel: 072-5156082), die deze tentoonstelling helpt bedenken, illustreren en inrichten, neemt binnenkort contact met u op om te horen of u akkoord gaat en voor de logistiek.

Met vriendelijke groet,

Hubert van Onna
Luiveland 20
1861 JD Bergen
Drebboloog
072-58 181 55

Tentoonstellingsmateriaal

CORNELIUS DREBBELIUS,
Alcmariensis,

*Celebris Mathematicus, motus perpetui,
à temporibus Archimedis incogniti alior,
umque instrumentorum Mathematicorum in-
ventor felicissimus claruit circa A 1628.*

Ex collectione Fridr. Roth-Scholtzjü Norimb.

***"Kloeck verstant, een pronck der Wereldt;
Waerd, met eeuwigh lof beperelt"***

(C. van der Woude over Cornelis Drebbel, Kronijck van Alckmaer (1645))

***Oeffent tot alder uyr
Die gaeff, u milt gegeven,
Om Godt, u, en natuer
Te kennen; dan int leven
Wort ghij bevrijt van sneven***

Cornelis Drebbel, (Alkmaar 1572-Londen 1633)

***Van d'Alckmaar Philisooph, die door de wijsheyds gloren,
En Jacobs groote geest, heeft 't Enghels land verkoren:
Van Drebbel van de Man, die door zijn grooten naam,
Die, Zoon van onze Stad, is Vader van haer faem.***

C.P. Schaghen, Lofdicht op Alkmaar, opgenomen in C. van der Woude, Kronijck van Alckmaer (1645)

Pieter Adriaens Cluyt
 De belegering van Alkmaar door
 de Spanjaarden, gezien vanaf het
 noorden, 1580

Pieter Adriaens Cluyt
 De belegering van Alkmaar door
 de Spanjaarden, gezien vanaf het
 zuiden, 1580

“Ten lesten, na dat onze Stadt Alckmaer 7 weecken min 1 dagh belegert hadde geweest, is Don Frederick op den 8 October met sijn Leger opgebroken, ende hebben sijn volck eenige Huysen tot Koedijck en elders in brand gesteken; gelijk onse Soldaten ende Huyswaert oock verbrandende. Ondertusschen sijn door last van Sonoy rondom Alckmaer veel Dorpen geheel in d'Assche geleydt, als Heyloo; Egmond binnen, den Hoef, Bergen ende Oterlick op 2 Huysen na.”

(Kronijk van Alckmaer, C. van der Woude, 1645)

1572, Cornelis Drebbel wordt in Alkmaar geboren

In 1572 wordt Cornelis Drebbel, de hoofdpersoon van deze tentoonstelling, in Alkmaar geboren. Hij is een zoon van Jacob Janszoon Drebbel en Trijn Jansdochter Drebbel. De familie is waarschijnlijk in goeden doen; men bezit land in de recentelijk drooggemaakte Bergermeer.

Beleg en ontzet van Alkmaar; 1573

Een bezettingsleger met bijna 70.000 man, onder bevel van de Spaanse landvoogd Alva, terroriseert in deze tijd de Lage Landen. De Bloedraad wordt ingesteld; terechtstellingen van lutheranen, mennonieten, baptisten, calvinisten, zijn aan de orde van de dag. Het ca. 9000 inwoners tellende Alkmaar loopt ook over; op 20 juni komen een aantal Geuzenvendels de stad in.

8 oktober 1573; een keerpunt in de strijd van de Hollandse opstand tegen de Spaanse overheersing. Een roemloze aftocht van het Spaanse leger na een beleg van enige weken; Alkmaar is ontzet, bij Alkmaar begint de Victorie.

WONDER-VOND T

van de eeuwige bewegingh/die den
Alckmaerſche Philoſooph Cornelis Drebbel / door een
centighe bewegende gheeft/ in een Cloot beſloten/ te weghe ghe-
vocht heeft / welkers toepgningh (in't bereeren der
ſelbigen aen den grootmachtigen Coningh Ja-
cob van groot Brittanien) alhier naeck-
telijck vertoont wordt.

Hier is oock noch de getuyghnis / die Cicero /
Claudianus/ en Lactantius / gheben van de eeuwige bewegingh / die
Archimedes gevonden ſoude hebben. Oock upe Baras van
Ferdinand/ hij oock mede een eeuwige bewegingh
aen den Turckſchen Keizer / tot Wun-
ſants ghefonden heeft.

Ooc mede by geboeght een Boeck Dymander/ beſchre-
ven van Mercurius diemael de grootſte/ die oock een Philo-
ſooph en Prieſter / en Coningh ſoude in Egypten
gheweert hebben/ in de tijdt van Moſes.

Mattheus 10.
Daer en is niet beboeghen/ dat niet gheopenbaert en ſal worden / noch
niet ſoo heymelijck dat niet ghetoeten ſal worden.

Ghedruckt tot Alckmaer, by Jacob de Meester,

Door Gerrit Pieterſz. Boeckvercooper / woonende
op den Hoek van de Meent / by de Waegh/tot
Alckmaer/ Anno 1607.

EEN KORT TRACTAET
VAN DE
NATVERE DER ELEMEN-
TEN, ENDE HOE SY VER-
OORSAECKEN, DEN VVINT,
REGHEN, BLIXEM, DONDER,
ende waeromme dienſtich zijn,
Gedaen door CORNELIS DREBBEL.

TOT HAERLEM, Ghedruckt
By Vincent Caſtelcyn, aen't Marckt-velt, in
de Boeck-druckery. ANNO 1621.

"Wat sullen wy doen in danckbaerheydt, sullen wy Myrrhe of Wierroock offeren, of sullen wy ons laten Besnyden, of den baerdt ende kruyn scheeren ? sullen wy onsen stoel verhooghen, ende in witte oft swarte kleederen prediken ?

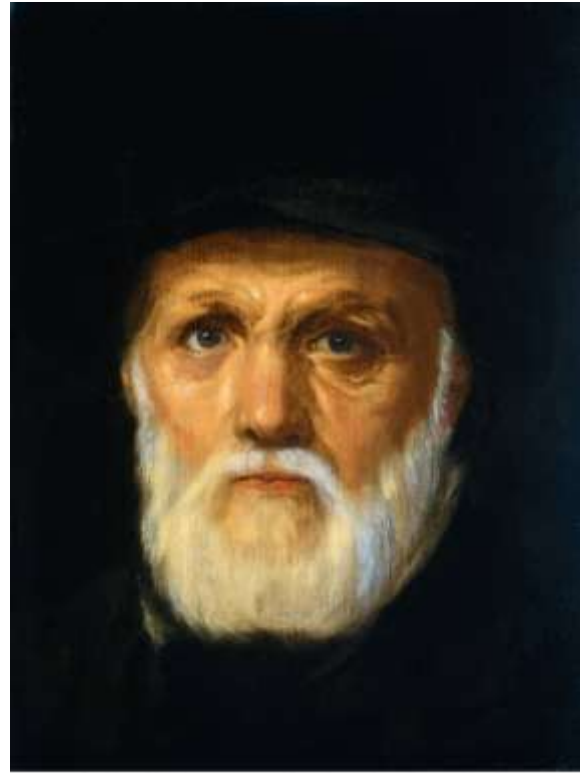
Of sullen wy die sonder Godt onwetende zijn, de onwetende met den Swaerde uytroeyen? of sullen wy Godts lof uytroepen? of groote Boecken schrijven, ende hem een groote naem maeken ? Och Broeder, ist niet ydelheydt ?"

Bron: Cornelis Drebbel, Voorwoord van zijn boek

In 1604 publiceert Cornelis Drebbel het boekje "Grondige oplossinge van de Natuer en Eyenschappen der Elementen, ende hoe sy veroorsaecken, den vvint, reghen, blixem, donder ende waeromme dienſtich zijn". In dit boek zijn ook de volgende tractaten opgenomen: "Als mede 'Een klare beschrijving van de Quinta Essentia noyt voor desen gedrukt. Noch een Dedicatie van 't Primum Mobile, Alles gedaan door den grooten Hollandschen Philoſooph Cornelis Drebbel van Alkmaar". Het wordt een bestseller, door heel academisch Europa wordt het boekje gelezen. Drebbel's boeken worden in vele talen, ondermeer Duits, Frans en Latijn, herdrukt in Parijs, Lyon, Hamburg, Erfurt, Leipzig en Geneve. In 1735 verschijnt nog een herduk.. Zijn boeken zijn nog steeds te vinden in de bibliotheken van de universiteiten in Amsterdam, Leiden, Boedapest, Krakau, Danzig en Oxford.

[157-80]
Hendrick Goltzius, Delft-Portrait van Goltz.
nr. 1000-94
Diering, 227.22.170
Graphische Sammlung Albertina, Wien

Dirck Volckertszoon Coornhert door Cornelis van Haarlem

Iuno door Cornelis Drebbel

In 1595-96 is Drebbel een van de leerlingen van de etser, uitgever en humanist Hendrick Goltzius in Haarlem. Goltzius was, tijdens de ballingschap van Dirck Volkertszoon Coornhert (1522-1590) in Xanten, zijn leerling en hij volgt hem als hij rond 1576, na de Pacificatie van Gent, terugkeert naar zijn geboorte-stad Haarlem. Coornhert, 'dwars maar recht', was een humanist en veelzijdig mens; notaris in Haarlem, drukker, etser, etc. Als Coornhert naar Haarlem terugkeert, volgt Hendrick Goltzius hem naar die stad. Waarschijnlijk komt Drebbel in Haarlem bij Goltzius terecht via Jacob Goltzius, een broer van Hendrick, die in Alkmaar woont.

Sophia, de jongste zus van Hendrick, trouwt in 1595 met Cornelis. Zij krijgen een zoon, Jan Corneliszn, 2 dochters, Anna en Catharina, en nog een zoon, Jacob. Nazaten van de dochters van Drebbel wonen –tegenwoordig- in Bergen (nh) en Engeland. In 1597 vervaardigt Drebbel de fraaie plattegrond van Alkmaar, die in deze expositie is opgenomen.

“Ik laat mijn blik over de brandende sterren van de sterrendragende hemel gaan en ik verzoek de verheven hemellichamen van de roodachtige ether”

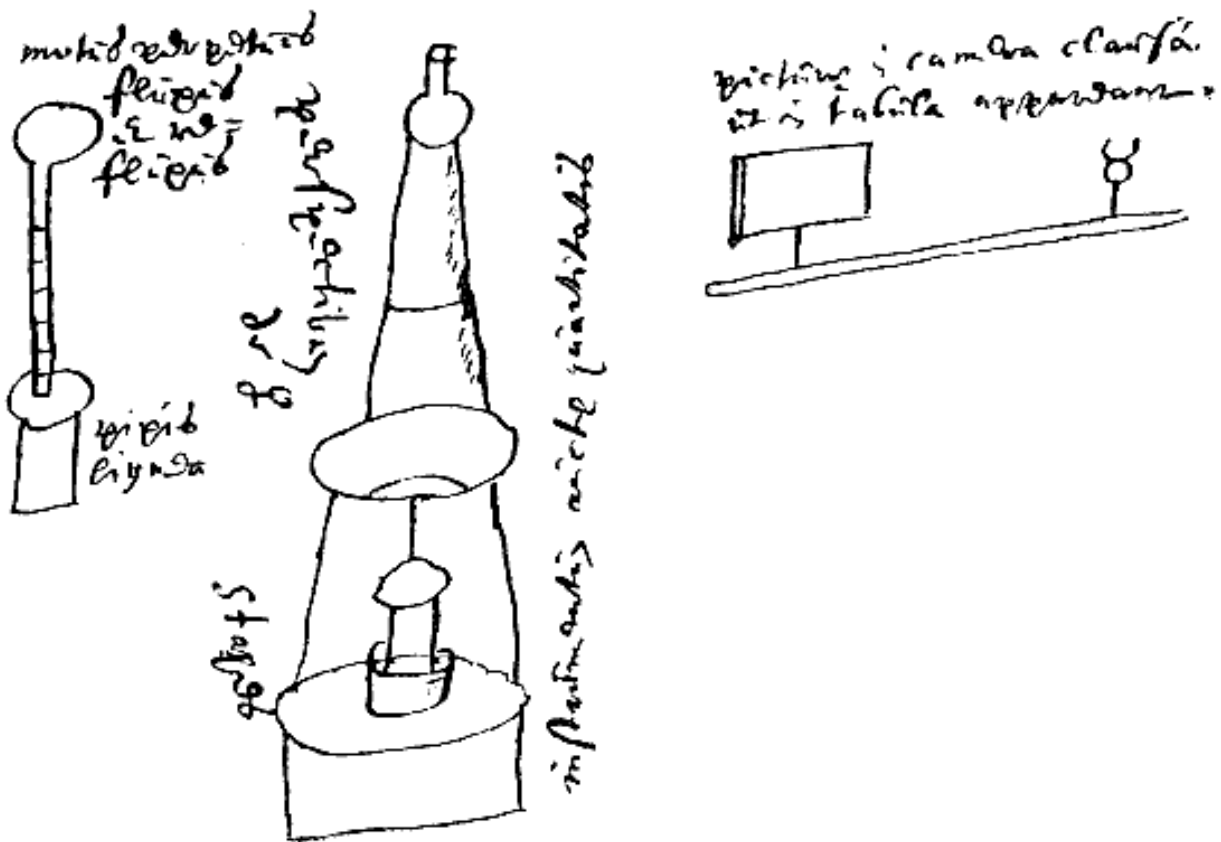
Tekst bij de prent: Astronomie, uit de serie 7 Vrije Kunsten

In 1595-86 is Drebbel een van de leerlingen en werknemers van de etser, uitgever en humanist Hendrick Goltzius in Haarlem. Drebbel werkt daar ook samen met Karel van Mander. Naar ontwerp van Van Mander etst Drebbel twee prenten met als onderwerp het Salomon's oordeel. Van Mander, vooral bekend om zijn Schiuldersboek, komt als vluchteling, zoals vele burgers van Haarlem uit de Zuidelijke Nederlanden. Ook etst Drebbel een serie met de 7 vrije kunsten als onderwerp, op koperplaat, naar ontwerp van Hendrick Goltzius. Dit onderwerp en de afbeeldingen wijzen op Goltzius' en Drebbels interesse in de 'nieuwe wetenschappen: Astronomie in plaats van astrologie; Geometrie; de aarde blijkt rond te zijn en niet plat. Grammatica; het alfabet begint een vaste vorm aan te nemen, Logica; wiskunde en rekenkunde ontwikkelen zich snel, het getal O wordt in gebruik genomen. Musica; *"ik verschaf de triest gestemde gemoederen genot met een lied, ik verdijf de zware zorgen, ik verlicht de inspanning"*.

“In de tweede plaats kan ik een instrument maken, waardoor letters op een afstand van een Engelse mijl zullen kunnen gelezen worden, en ik twijfel niet, of, indien Uwe majesteit, mij, gelijk ik hoop, met geld wil steunen, dat ik in staat zal zijn iets zo groots te leveren, dat daardoor letters op ca. 5, 6 of 7 mijlen kunnen gelezen worden. Met behulp van dit instrument zal Uwe Majesteit datgene kunnen zien, wat op ongeveer 8 a 10 mijlen gebeurt, even goed alsof het in de eigen kamer van Uwe Majesteit geschiedde”.

Citaat uit brief van Cornelis Drebbel aan de Engelse Koning Jacob I – VI
 (Bron: Cornelis Drebbel en zijne Tijdgenooten, Prof. Dr. F.M.Jaeger)

Royal Palace of Eltham. 1650

De familie Drebbel verlaat eind 1604 of begin 1605 Nederland en vertrekt naar Engeland. Zij vestigen zich op Eltham Palace, in de buurt van Londen. Een van de kwartiermakers is Francis Bacon.....In Engeland is Cornelis verbonden aan het hof van Koning Jacob I-VI, de Schot, die in 1603 Koningin Elizabeth opvolgt. Drebbel maakt ook deel uit van de hofhouding van Kroonprins Henry, de zoon van Jacob, die in 1612 op 18-jarige leeftijd overlijdt.

DEDICATIE,

De toelchrijvinghe / van den diepsinnigen /
ende int licht der Natueren seer eerbaren Philosoph / Cornelis
Jacobsen Wybbel / van Alckmaer / aen den Machtigen Co-
ningh Jacob / van groot Brittangen.

Es soetichsept / soo ghenoten int ondersoekien
van de Natuere der Elementen / beweeght my
alleen / o Coningh / aen uwe M. te schrijven /
ghesien hebbende veel gemeelijcke en onge-
looslijke wonderen / seer bequaem om Godt
te leeren kennen / uyt de Natuere der dinghen:
Want sijn niet door Gods moghende ende
goedertieren wijsheyt / alle dese dinghen tot
lof van Godt / ten dienst van ons gheschaper?
Hierom wat can ons meerder beweghen / om
onsen Schepper te kennen / beninnen / ende eeren / dan de ware kennis
der dinghen / in den welken ons wijst / als door den Godlijcken vinger /
sijn wijsheyt / goedtheyt / ende mogentheyt. Wy en moghen niet on-
vanchbaer sijn voor de heylighe Schriften / maer moeten bie altydt in
goeder waerden houden: Also doech t'gene ons sonder het gheloove / de
Godtliche Natuer wijst / als Godt selver. Want leeren wy niet uyt
die verschepden Natuer der dinghen Gods eenicheyt kennen / ende sijn
wijsheyt loben / op verschepden manieren? Waerom? soo wy niet en
kennen dat wy sien / hoozen ende voelen / hoe sullen dan Godt kennen /
beninnen oft eeren / die wy noch en sien noch en hoozen / anders dan
door de ware kennis der dinghen? Waer uyt sullen besluyten / dattet is
Godez wil / en ons dienstigh / dat wy de Natuere der dinghen verstaen /
om soo wel onsen Godt / als ons selven te kennen / beninnen en dienen:
Hierom o Coningh / hebbe voor eenige Jaren met goeden pver voor-
ghenomen / de oorsaeck oft Natuer der dinghen te ondersoekien: Epit-
velijck / om onse gaven recht te kennen / ghegaen tot de Menschelij-
ke Natuer / en essen in my gebonden / wat in anderen / bemint oft ghe-
haet. Waer ghesien hebbende / wat onsen sotten onghedoesden wil /
onse clepne macht / onse blindtwillighe dolingh / ons blijdt en d'oevigh
lev en

‘de belangrijkste kritiek daarop (de bestaande wetenschappelijke situatie) is in mijn tijd geleverd door twee mensen, tegen wie ik hoog heb opgezien. Dat zijn Francis Bacon, tot voor kort kanselier van Engeland, en een Hollander van heel andere stand maar van dezelfde geniale aanleg, Cornelis Drebbel’

Bron: Constantijn Huygens (1596 - 1687)

Constantijn Huygens,
Michiel van Miereveld, 1641

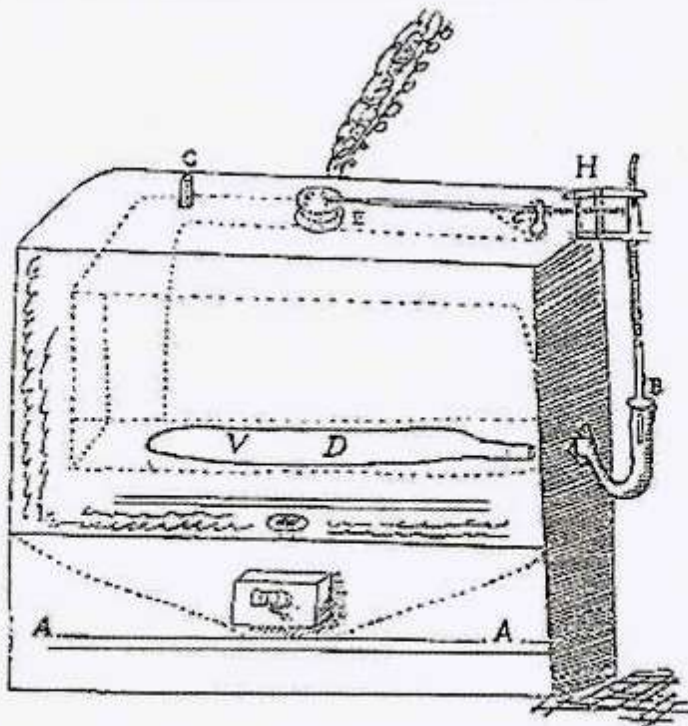

Sir Francis Bacon Viscount St Alban, by John Vanderbank,
1731?, after a portrait by an unknown artist (circa 1618)

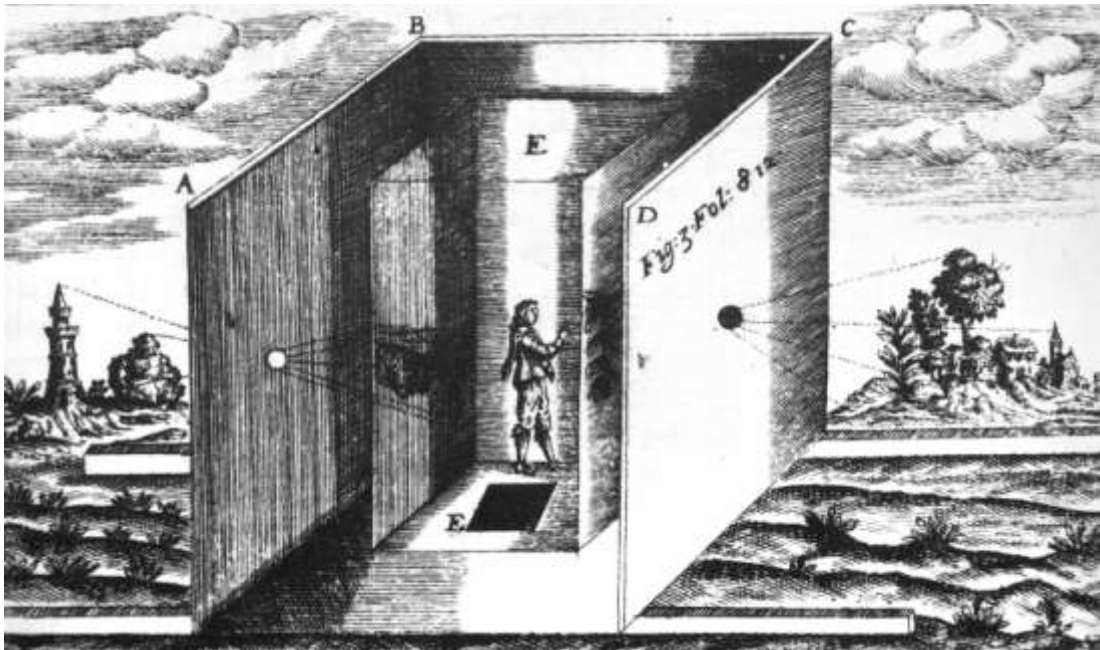
In Engeland maakt Drebbel toneelrequisieten en automata; bewegende beelden, voor de maskerades en toneelstukken, die aan en door het hof worden opgevoerd. Waarschijnlijk heeft hij nog met Shakespeare samengewerkt. Hij ontwerpt vuurwerken voor feesten; bouwt fontein en clavecimbel, die op zonnewarmte spelen. Drebbel is een kundig lenzenlijper; de maker van de eerste microscoop ('lunette de Dreubells'). Huygens zegt in zijn autobiografie over Drebbels' microscoop: *'Niet alleen van zijn hand maar ook van zijn wonderbaarlijk brein stamt wat ik de 'staande kijker' noem. Deze heeft 2 bolle lenzen, waarvan de ene, de onderste, die het dichtst bij het te bekijken voorwerp zit, de grootte heeft van een halve pinknagel. Al had Drebbel in zijn hele leven niets anders gepresteerd, dan nog had hij zich met dit wonderlijke buisje ongetwijfeld een onsterfelijke naam verworven'*.

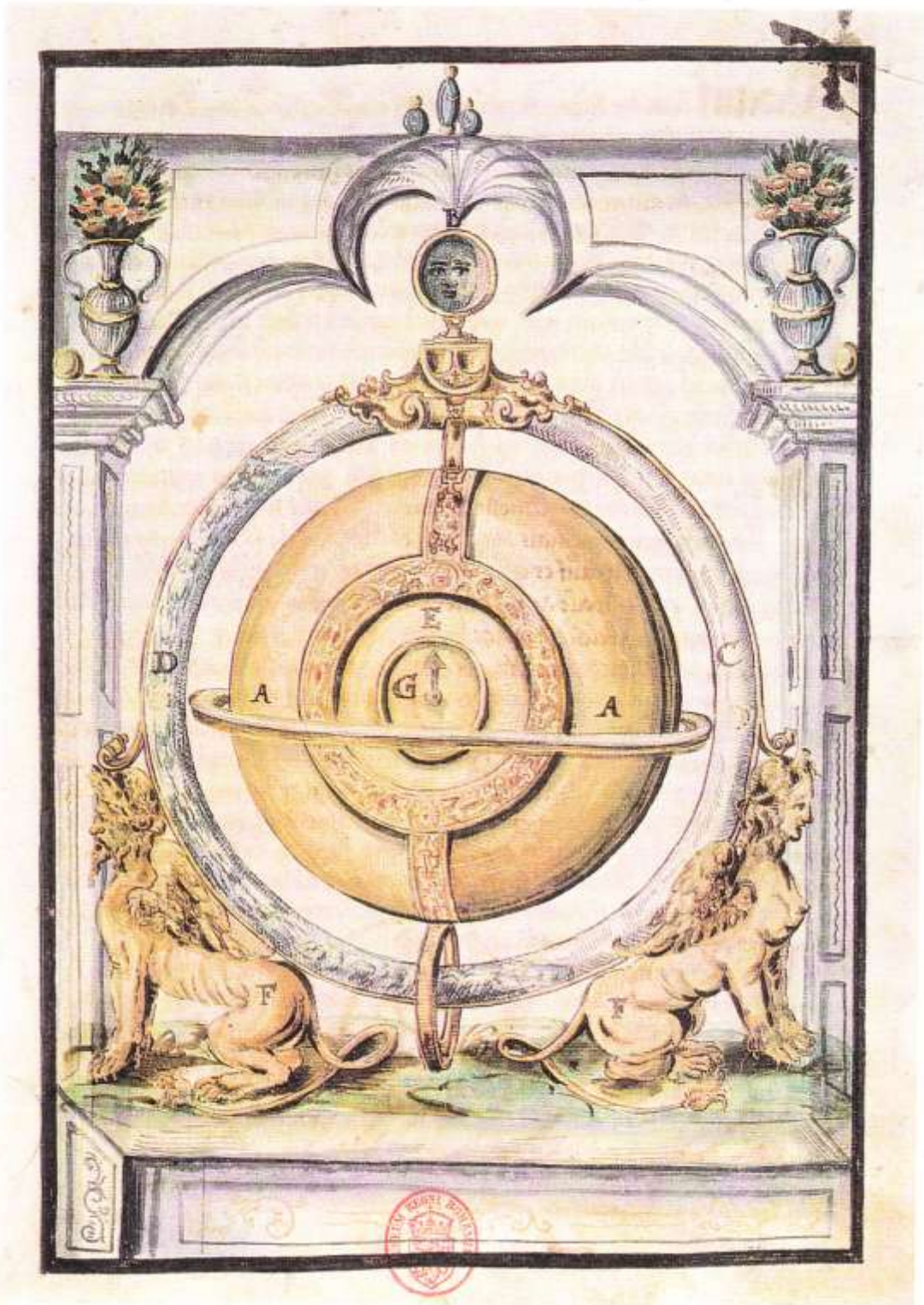
Hij bouwt een broedmachine voor eieren en ontwerpt een zonne-energie stelsel voor de stad Londen. Drebbels verrekijkers, camera obscura's en microscopen worden door heel Europa verkocht, ondermeer tijdens de Frankfurter Messe. Drebbel is zodoende een van de eerste wetenschappers, die het motto "science pays" in de praktijk bracht. Hij verbetert de verrekijker (verre gesigt). Ook geeft hij demonstraties met zijn camera obscura. Dit apparaat wordt door Nederlandse schilders, zoals Vermeer en Torrentius zijn gebruikt; Huygens koopt van zijn laatste geld een camera van Drebbel.

Hij geeft voor het hof demonstraties van temperatuur beïnvloeding; hij laat binnen een uur de temperatuur in een zaal variëren van ijskoud naar heel warm, hij laat het bliksemen en regenen 'op commando'. In 1607 vestigt hij in Stratford-at-Bow-on-Lea een ververij voor stoffen, waar gebruik gemaakt wordt van door Drebbel ontwikkelde nieuwe technieken.

Drebbel's thermostat, early 17th century.
Origins of Feedback Control, O Mayr, Scientific American, Oct 1976

91 H. M. Hiesslerle von Chodau, Raiß Buch vnd Leben. Angeblich 1612, faktisch später (Kat. 438)

'You do not know what misery I have been exercised this day,
what a torrent of evil!
My very house turns round with the tumult! I dwell in a windmill;
the perpetual motion is here and not in Eltham.'

Bron: Ben Jonson (1573-1637), regisseur en schrijver van Citaat uit het toneelstuk "The Silent Woman"

Kepler, Rubens, Galileo Galilei en vele andere geleerden corresponderen over Drebbel's Perpetuum Mobile.

De schrijver Ben Jonson refereert regelmatig aan het 'Eltham thing' en de 'motion'. Bijv. in een van zijn epigrammen "on the new Motion" komt Drebbels vinding voor:

'See yond Motion? Not the old Fa-thing,
Nor Captayne Pod, nor yet the Eltham-thing,
But one more rare ...'

Henry Farley noemt in zijn vers 'St.Paul's Church, Drebbels machine:

'To see a strange out-landish Fowle,
A quaint Baboon, an Ape, an Owle,
A dancing beare, a Gyants Bone,
A foolish Ingin, move alone...

In de Grote Hal van Eltham Palace demonstreert Drebbel zijn Perpetuum Mobile voor de hofhouding. Het door Drebbel geconstrueerde Perpetuum Mobile, dat aan Koning Jacob is opgedragen, maakt grote indruk in Londen en bezorgt Drebbel wereldfaam. Heinrich Hiesserle von Chadow, een Tjech van lage adel, woont een demonstratie van bij. In zijn biografie beschrijft Heinrich Drebbel's instrument en maakt hij er een tekening van. (Zie afbeelding). Waarschijnlijk stelt hij aan Keizer Rudolph II voor, Drebbel naar Praag te halen.

Johannes Kepler, 1610

Galileo Galilei

Palatium Imperatorum Pragae quod vulgo Ratzin Appellatur and Praga Regni Bohemiae Metropolis - Braun and Hogenberg, 1588-1617.

“dass wir (Keizer Rudolf II) unsern lieben und getreuen Cornelium Drebbel in unsern aigenen Kayserliche Hofe erforderen lassen und er Drebbel, sein weib, gesindlin”

Bron: Concept Pas-brief, 3 oktober 1610 (Prof. Jaeger)

Rudolf II door Hans von Aachen ca. 1607

Matthias von Habsburg

18 October 1610; de familie Drebbel arriveert in Praag, op verzoek van keizer Rudolf II. In Praag demonstreert Drebbel het Perpetuum Mobile, doet chemische proeven en werkt aan mijnbouwkundige projecten. Hij ontmoet geleerden, zoals Kepler en schilders, zoals Spranger, die voor Rudolf II werken. Nadat Rudolf door zijn broer Matthias is afgezet, belandt Drebbel, evenals vele hovelingen, op verdenking van oplichting, in de gevangenis. Op voorspraak van Rudolf wordt Drebbel vrijgelaten. Rudolf overlijdt op 20 januari 1612. Drebbels salaris (600 taller) wordt pas na een jaar uitbetaald; in februari 1613 vertrekt hij met zijn gezin uit Praag naar Engeland.

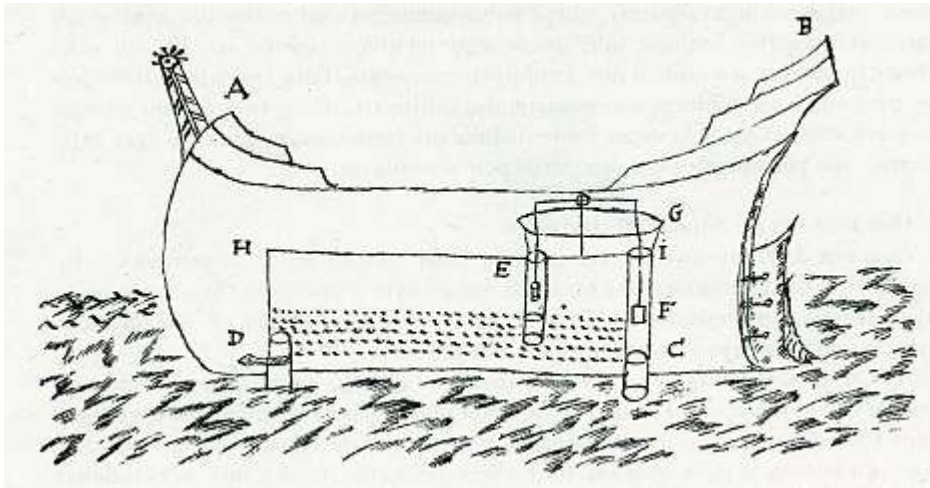
Cornelius Drebbel's 12-oar submarine takes to the Thames in 1621, from a painting by G H Tweedale, courtesy Royal Submarine Museum, Gosport.

"Den 15en Meerte anno 1620 stilo novo"

"Over een dach ofte twee creegh van vader eenen brieff, in dewelcken hy my schreef, dat Drebbel in Engelandt een schuyte gepractiseert heeft, daermede hy onder ende boven water varen kan als hy wilt."

Isaac Beeckman (1588-1637)

Drebbel is vooral bekend geworden, als de constructeur van de eerste duikboot ter wereld, die echt gevaren heeft, in de Thames, van de Towerbrug tot Greenwich, onderwater! Deze boot is een van de vele praktische toepassingen van Drebbel's unieke kennis van de effecten van luchtdruk- en zwaartekracht. De uit Middelburg afkomstige natuuronderzoeker, een van de eerste leermeesters van Descartes, kaarsenmaker en rector van een Latijnse school, Isaac Beeckman (1588-1637) maakt melding van dit feit in zijn dagboek, met een tekening en een uitgebreide beschrijving van de wijze waarop, volgens Beeckman, Drebbels duikboot is geconstrueerd. Vermoed wordt, dat Drebbel in staat was zuurstof te fabriceren. In diverse andere bronnen wordt de duikboot én het feit,

dat Drebbel waarschijnlijk zuurstof aan boord had, genoemd, bijv.: Robert Boyle noemt in zijn boek "New Experiments Physico-Mechanicall, Touching the spring of Air, and its effects" (Oxford 1660) over de 'chymicall liquor' de 'chiefe secrete of his submarine'.

In 1922 wordt Dr. H.A. Naber, *Leeraar Natuurkunde 5 R.H.B.S te Hoorn*, en zijn leerlingen de duikboot van Drebbel gereconstrueerd.

Cornelis Drebbel's duikboot gereconstrueerd: met Dr. Naber's onderzeeër in de Zuiderzee.

Cornelis Drebbel, door velen een der eerste wiskundenaars van zijn tijd gekoeten, heeft in 1620 de eerste bruikbare duikboot geconstrueerd die ooit gemaakt werd, heeft er een techt mede naar Engeland gedaan en geïmmitreerd op de Thames.

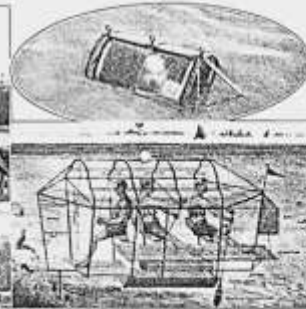
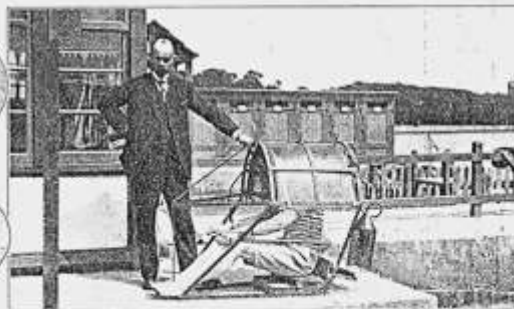
Aldus zegt de geschiedenis. De geleerde wereld — met name de Kon. Mij van Wetenschappen in ons land — schijnt zich van de waarheid en den aard van deze uitvinding van Cornelis Drebbel niet veel te hebben voorgesteld; de Alknaarsche mechanicus werd — en wordt nog — door velen niet en afziet gemint en van die duikboot-licentie zelfs zelfs een bekend hoog leeraar, dat zo een physicaal onmogelijkheid was.

Dr. Naber in zijn duikboot geheel onder water op de reede van Hoorn.

Dr. Naber, leeraar te Hoorn, is echter als wetenschappelijk kungrechter voor de eer van Cornelis Drebbel in het krij getreden en heeft nu met de feiten zelf, door een duikboot volgens Drebbel's gegevens te construeeren, zijn stellingen ten pinte van den ouden Alknaarder looveren.

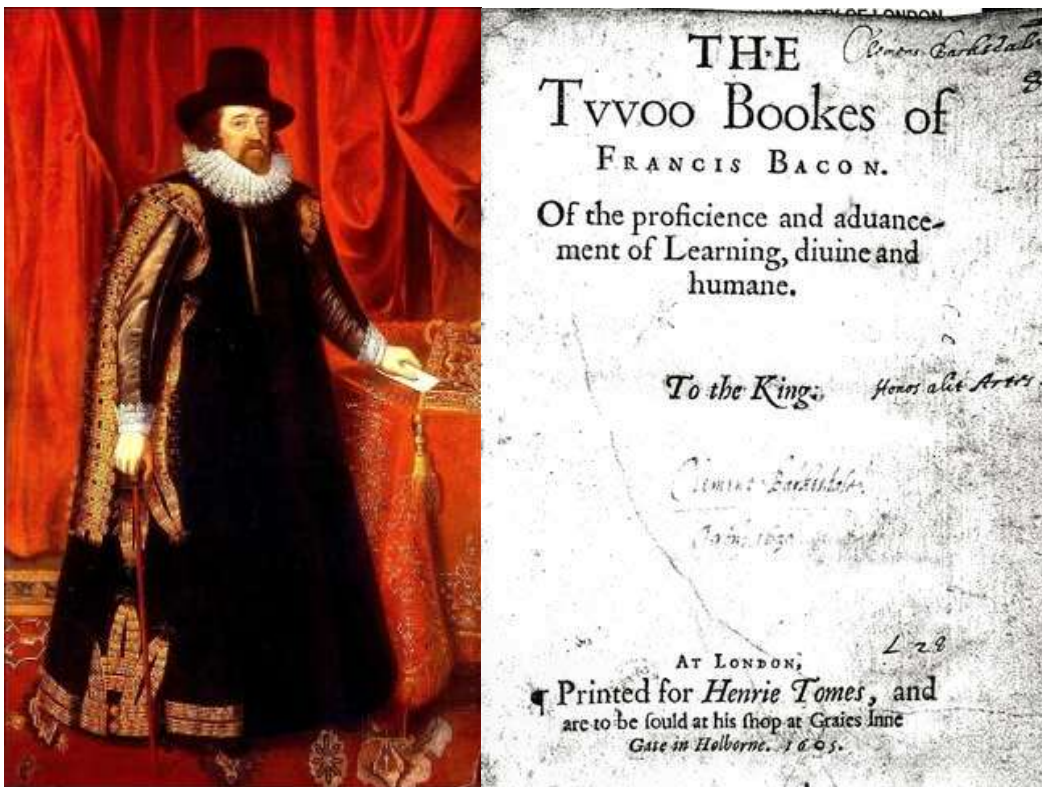
« We zijn met Dr. Naber er eens up uit gegaan, en hij heeft met ons proeven genomen en op de reede van Hoorn in de Zuiderzee onder water een keel stad gevaren. Het plan is iv — en met de semihare hulp van veien zal het zeker worden uitgevoerd! — en een loot te maken met twaalf roeiers en een stuurman, en dan den tocht van Drebbel te herhalen in de Thames voor Londen. Succes, Dr. Naber!

In het midden Dr. Naber met zijn duikboot, rechts en links verschillende fasen van het onderdalen, rechts boven het model van Cornelis Drebbel's uitvinding, die nu door Dr. Naber voorloopig als één-persoons bootje gereconstrueerd is, maar waardoor ook reeds bewezen is, dat ze werkelijk uitvoerbaar geweest is.

'toen ik deze maan naast deze zon (Bacon) plaatste, had ik het oog vooral gevestigd op de fysica. Daarin had deze man uit het volk, een Noordhollander, een burger van Alkmaar, het verbazend ver gebracht, zoals ik met eigen ogen heb constateren. Ik heb deze man namelijk in een intensief onderling verkeer goed leren kennen, en hij mij ook'.

Autobiografie Constantijn Huygens over Cornelis Drebbel

Francis Bacon

Francis Bacon (1561–1626), vooraanstaand staatsman en groot filosoof, publiceerde een groot aantal boeken, waarin een ‘nieuwe wetenschappelijke methode’ werd gepropageerd en uitgelegd. De nadruk ligt daarbij op een breuk met het verleden. Systematische experimenten, ervaring, het begrijpen van de natuurwetten en het toepassen van de bruikbare vondsten ter verbetering en verrijking van het menselijke bestaan zijn de thema’s in zijn betoog. Een citaat uit zijn boek *Novum Organum* geeft zijn geest-verwantschap met Drebbel aan: “*de mens is slechts de dienaar en de duider der natuur*”. Zijn laatste boek, *Nova Atlantis*, verschijnt na zijn dood, in 1627. Hierin beschrijft hij een ‘ideale’ utopische maatschappij, zeer geavanceerd, vredelievend en technisch ver vooruit op de toenmalige situatie. Vele vondsten en konstrukties van Cornelis Drebbel worden in dit boek beschreven. Cornelis Drebbel en Francis Bacon moeten elkaar heel goed gekend hebben.

1633 De laatste jaren van zijn leven exploiteert Drebbel een bierhuis aan de Theems. Hij is betrokken bij de droogmaking van de moerassen in de buurt van Cambridge. Zijn duikboot ligt daar aan de wal en wordt bezichtigd door passanten. In Oktober **1633** overlijdt hij in Londen.

"Sluit U aan bij het Drebbel-Genootschap"

'Ik dan eisch, na 300 jaar, in navolging van, en in naam van Constantijn Huygens, Heer van Zuylichem, voor Cornelis Jacobsz. Drebbel, uit Alkmaar, voor den Hollandschen Archimedes,..... een Eereplaats op te midden van de allergrootste genieen die zijn voortgebracht of nog zullen worden voortgebracht door Het Land van Rembrandt'.

Bron: Dr. Naber, een enthousiast Drebbelaar oprichter van het Drebbel-Genootschap. Uit zijn radio voordracht onder de titel 'De Hollandsche Archimedes'.

**SLUIT U AAN BIJ HET
DREBBEL-GENOOTSCHAP!**

En dan moet de eerste zorg van het *Drebbel-Genootschap* zijn, dat een rijke Engelsche Lord ons niet voor is, en dat nog dezen zomer te Londen, in de Theems, de tocht van Drebbel wordt herhaald in een *Hollandsche duikboot* en door een *Hollandschen stuurman* en twaalf *Hollandsche roeters!*

IDENTIKIT

Name:	Size:	Coordinates:	Image
DREBBEL crater	32 km diameter 2470 mt height walls	41°S - 49°W South west lunar field, to north of Schickard crater	

Cornelis Drebbel; de eerste Alkmaarder op de maan !

Op de maan, op -40,9 graden breedte en 49 graden lengte in het Clementine stelsel is een krater met een doorsnee van 30 km genoemd naar Drebbel.

Ook in de tegenwoordige tijd wordt Drebbel in ere gehouden. Het stripblad Sjors en Sjimmie wijdde een paar jaar geleden een stripverhaal aan Cornelis. In Engeland verschijnt een biografie van Drebbel (Harris) In het Britse tijdschrift 'History Today' wordt Drebbel regelmatig opgevoerd. In januari 1997 wordt een artikel gepubliceerd, waarin **"one of the great lost figures of Renaissance science, Cornelis Drebbel"** figureert. De BBC deelt Drebbel in bij de 'local heroes'. De Amerikaanse schrijver van science fiction verhalen en wetenschapper Isaac Asimov, noemt in zijn boek ' New Guide to Science (1984)', Drebbel de uitvinder van de duikboot. Het Cornelis J. Drebbel Institute for Systems Engineering in Enschede heeft op Internet een Drebbel-Webpage. Een zoek-actie via Internet levert meer dan 250 maal de naam Drebbel met referenties naar zijn werk inclusief een gebruiksaanwijzing om Drebbel's 'submarine' te bouwen.

Een fraai bewijs van Drebbels 'wereld-roem'. In Disney World, Orlando (USA) het vermaakcentrum, dat jaarlijks door miljoenen Amerikanen en buitenlandse toeristen bezocht wordt. In paviljoen The Living Seas, dat, zoals de naam al aangeeft, gewijd is aan de zee in al haar facetten, hangt direct bij de ingang een portret van **"Cornelis Drebel, Alcmariensis"**. Hij wordt daar ge-eerd als de man, die de eerste duikboot bouwde, waarmee onder water werd gevaren, de voorloper van meer geavanceerde vaartuigen, die voor de exploratie van de wereldzeeën zijn ontwikkeld. Zijn beeltenis wordt geflankeerd door een ets van zijn duikboot.